

Posudek vedoucí práce

Název práce: Strategie jednání rusky mluvících studentů na základě podmínek daných zákonem o pobytu cizinců na území České republiky

Autorka: Anna Shalygina

Vedoucí práce: Mgr. Magdaléna Šťovíčková

Jak studentka Anna Shalygina uvádí v úvodu své práce, cílem výzkumu bylo získat informace o tom, jak zákon o pobytu cizinců na území ČR ovlivňuje dle cizinců jejich rozhodnutí a jednání při výběru vysoké školy, hledání zaměstnání a zařizování zdravotnické péče. Zákony můžeme vnímat jako významnou instituci, která ovlivňuje jednání jedinců ve společnosti, v tomto případě základní rámec a rovinu integrace cizince do společnosti. Na základě obsahové analýzy samotného zákona by jsme byli schopni popsat faktory, které mohou jednání ovlivňovat. Studentka se však rozhodla, že se zaměří na studium zkušeností a strategií samotných aktérů jejichž jednání je tímto zákonem bezprostředně ovlivňováno v jejich každodennosti. Aktéry byla zvolena skupinu cizinců, kteří jsou v zákoně označováni jako občané Třetích zemích, konkrétně pak specifickou skupinu cizinců a to rusky mluvící studenty vysokých škol, občany zemí bývalého Sovětského Svazu. Zaměření na tři uvedené faktory (vzdělání, zaměstnání, zdravotní péče) nebylo náhodné, ale studentka se pro ně rozhodla proto, že jsou označovány v odborné literatuře za hlavní faktory, které ovlivňují úspěšnou integraci. Celkově volbu tématu považuji za vhodnou a přínosnou.

V první části teoretické kapitoly představuje studentka koncepty, které se vztahují k tématu integrace. V druhé části se věnuje představení cizinecké legislativy ČR a jejímu vývoji. Proto, aby tato teoretická část práce část splnila všechna kritéria dobré přehledové stati, bych uvítala bohatší informace a větší množství titulů, se kterými studentka pracuje. Anna Shalygina se rozhodla realizovat empirický výzkum. Zvolila vhodně kvalitativní výzkumnou strategii a data sbírala s pomocí polostrukturovaných rozhovorů. V rámci metodologické části práce popisuje a zdůvodňuje své metodologické kroky. Zvolila si dále vhodně vzorek tak, aby získal co nejbohatší data o vývoji a změnách ve strategiích jednání a faktorů. Z metodologické části je patrné a zároveň ocenitelné, že studentka si byla vědoma toho, že její osobní zkušenost, může ovlivnit jak podobu získaných dat, tak jejich interpretaci. Bohužel ne vždy byla schopna svou roli reflexivního výzkumníka zvládnout v analytické části práce.

Analýza získaných dat byla studentčina první analýzou kvalitativních dat. Vzhledem k tomu, že se jedná o velice náročnou a studenty často podceňovanou část výzkumu, je možné říci, že

ji studentka zvládla dobře. Mám k ní však několik zásadních připomínek. První a zásadním připomínkou je, že v rámci kapitoly, kde jsou představovány výsledky výzkumu, studentka prezentuje zjištění, která nejsou podložena daty a není tak jasné, zda se jedná o informace získané v rámci rozhovoru, či se jedná o její osobní zkušenosti či informace z jiných zdrojů. Např. v úvodu analýzy studentka uvádí, že cílem strategie jednání respondentů je jejich úspěšná integrace. Toto tvrzení však není podpořeno žádnými daty a také není jasné, co pro aktéry znamená úspěšná integrace, o co vlastně usilují?

V textu se také na mnoha místech setkáme s tím, že jsou prezentovány „jen“ úryvky z rozhovorů bez jakékoli jejich interpretace (např. s.31: návrhy změn legislativy). Podobný problém se objevuje také v části, kde se autorka rozhodla uvést také jednu případovou studii s cílem prezentovat proměny strategií a faktory, které proměny ovlivňují. Škoda jen, že se i zde autorka volí jen popis. Interpretace se objevuje jen v posledním odstavci kapitoly.

Dále na úvod kapitoly 4.5. Cizinecká legislativa bych ocenila jasnější vymezení cíle této kapitoly, tak aby bylo jasné o čem kapitola bude a jak se vztahuje k tématu.

Poznámku mám i k závěru práce. Závěr práce je informačně velice chudý. Kvalitativní výzkumnou strategii volíme proto, abychom získaly bohatá data. Autorka se omezuje jen na několik vět. K tématu integrace a zdravotní péče např. neuvádí žádné zjištění z výzkumu. Podoba závěru byla nejspíše významně ovlivněna časovým stresem při dokončování práce.

Na celkovou podobu práce má však největší vliv špatná jazyková úroveň. Studentka sice v textu nechala provést jazykovou korekturu, ale odborná úroveň jazyka (pojmy, formulace), není vždy zcela přesná a správná. Špatná jazyková úroveň má vliv na srozumitelnost jednotlivých argumentů a bohatost dat.

Z pohledu vedoucí práce musím uvést, že studentka Anna Shalygina byla studentkou, která má potenciál na vypracování kvalitní odborné práce, ale na vypracování této práce si ponechala velice málo času, což se významně podepsalo na kvalitě práce.

Navrhuji hodnotit tuto práci známkou dobře.

V Praze 24.8.2011